

Vlaštofka

2026

Slavíme 30 let!

Speciální vydání k výročí Domu sv. Cyrila a Metoděje

Vážení čtenáři!

• Zuzana Janků při prezentaci chráněného bydlení. Foto archiv Charity Opava

Přicházíme k vám s novým speciálním dvojčíslem Vlastovky, protože máme důvod k oslavám. 28. září budeme slavit 30 let od chvíle, kdy jsme při slavnostním otevření domu v roce 1996 vložili do našeho projektu - Domu sv. Cyrila a Metoděje - velké naděje a udělali první krok k současnému dlouholetému úspěchu v oblasti služeb lidem s těžkým zrakovým postižením.

Před třiceti lety jsme otvírali jedinečné komunitní bydlení, které po mnoho let nabízelo klientům zázemí domova i práci. V čase náš projekt přispěl k řešení různých životních situací více než stovce lidí se zrakovým nebo mentálním handicapem. Toto speciální vydání Vlastovky jsme připravili jako ohlédnutí za naší společnou prací, úspěchy i výzvami, které nás posunuly až k dnešní podobě služeb, které aktuálně v Domě sv. Cyrila a Metoděje poskytujeme.

Děkuji všem bývalým i současným kolegům za velké množství energie a dobře odvedené práce. Děkuji také vám, našim klientům, podporovatelům a dárcům, za důvěru, kterou jste do nás vložili a kterou jsme, jak věřím, nezklamali.

Zuzana Janků, vedoucí chráněného bydlení Vlastovka

Domem sv. Cyrila a Metoděje prošla historie dvacátého století

Už tři dlouhá desetiletí nachází v Domě sv. Cyrila a Metoděje nový domov lidé se zrakovým handicapem. Přesto je to ale kratší část téměř stodesetileté historie tohoto bývalého kláštera sester dominikánek. Otisklo se do ní celé dvacáté století plné válek, utrpení a pronásledování totalitními režimy. Kdy jindy si to znovu připomenout, než právě nyní.

Dominikánky přišly do Vlastoviček a Jarkovic na přání místních v roce 1915 zřídit českou školu. Stavba bylo dokončena v roce 1917, tedy ještě během první světové války a krátce před vznikem Československé republiky. Provoz zde zahájila dvoutřídní a mateřská škola a také školící a kulturní centrum určené nejen pro samotnou obec, ale i širší okolí. Část kláštera později sloužila jako sirotčinec.

Na počátku druhé světové války školu obsadily německé úřady, sestry ztratily možnost vyučovat a na jejich místa nastoupili němečtí učitelé. Šikana sester německými administrátory vyvrcholila udáním sestry Marie Dolanské, která byla odsouzena za navádění k porušování říšských zákonů a odvečena do koncentračního tábora Ravensbrück. Jak připomíná pamětní deska na zdi Domu sv. Cyrila a Metoděje, 8. prosince 1943 tam zemřela.

Konec druhé světové války bohužel neznamenal konec trápení. V roce

1945 sice ve Vlastovičkách znovu začaly sestry dominikánky vyučovat ve dvoutřídní národní a mateřské škole, ale nad jejich budoucností se již stahovala černá mračna. Po takzvané Akci K, během které komunistický režim prakticky zlikvidoval mužské kláštery,

• Sestry dominikánky dostaly po roce 1989 zpět místo prosperujícího kláštera ruiny. Foto archiv Charity Opava

přišla na řadu Akce Ř určená na eliminaci řádů ženských. V září roku 1950 se ve Státním ústavu pro věci církevní v Praze zástupkyně ženských řeholních řádů dověděly, že musí opustit své budovy, které budou použity pro jiné účely.

Bylo 28. září 1950, když sestry dominikánky z Vlašoviček za dozoru bezpečnostních složek odvezly autobusy do Bohosudova, kde byly nuceny vykovávat náročnou fyzickou práci v otřesných hygienických podmínkách a pod stálým dozorem.

Klášter ve Vlašovičkách pak komunistický režim nechal tak jako mnoho dalších ukradených církevních objektů pomalu devastovat a pustnout. Do roku 1972 se zde ještě učilo, pak

byl ale objekt převeden do majetku JZD Hraničář Loděnice.

Když dostaly sestry v roce 1991 budovu zpět na základě restitučního řízení, přebíraly místo kdysi prosperujícího kláštera polorozpadlou ruinu, na jejíž obnovu již neměly dostatek síly ani financí. Darovaly ji proto Charitě Opava. A právě tehdy se začala psát nová kapitola historie budovy, o níž z velké části pojednává toto speciální dvojčíslo Vlaštofky.

Když se budete opravenou a zvelebenou budovou procházet, na chvíli se zastavte a vzpomeňte na všechny osudy, které se s ní protnuly v těžkých i lepších časech její proměnlivé historie.

(im)

• Toto je vskutku raritní snímek z roku 1920. Jedná se pravděpodobně o nejstarší dochovanou fotografii kláštera. Foto archiv Charity Opava

Střípky z historie

- 1915** - Do Vlašoviček přišly sestry dominikánky, aby zde na žádost občanů Vlašoviček a Jarkovic zřídily českou školu.
- 1917** - Dominikánky dokončily stavbu nové budovy, která sloužila jako česká škola, klášter, mateřská škola a sirotčinec, školící a kulturní centrum pro okolí.
- 1938** - Zabraní Sudet, sestrám bylo zakázáno vyučovat.
- 1943** - V koncentračním táboře Ravensbrück umírá sestra Marie Dolanská, podle které je pojmenována ulice, na které dnes charitní dům stojí.
- 1950** - Dominikánky, které se vrátily po druhé světové válce ke své pedagogické činnosti, byly nezákonně vystěhovány socialistickým režimem a do Vlašoviček se již nemohly vrátit.
- 1973** - V tomto roce byla zrušena škola, kterou stát provozoval v budově zabavené sestrám.
- 1983** - Do tohoto roku fungovala v části již chátrající budovy mateřská škola.
- 80. léta** - Dům ve vlastnictví JZD Hraničář Loděnice.
- 1991** - V rámci restitucí byla budova zdevastovaného kláštera vrácena České kongregaci sester dominikánek.
- 1993** - Dominikánky darovaly klášter Oblastní charitě Opava. Díky tehdejší ředitelce Anně Ekslerové se začal připravovat projekt na rekonstrukci budovy, která by sloužila zrakově postiženým, a začaly se shánět potřebné finance.
- 1994** - V listopadu byly zahájeny stavební práce.
- 1996** - V září jsme přijali první klienty se zrakovým postižením. Prvním vedoucím domu byl Jan Hanuš.

• Dům sv. Cyrila a Metoděje dnes. Foto archiv Charity Opava

1996 - 29. září byl slavnostně otevřen a požehnan Dům sv. Cyrila a Metoděje pro zrakově postižené ve Vlaštovičkách. Od začátku bylo cílem služby nabídnout lidem se zrakovým postižením bydlení se soukromím, přátelským společenstvím zaměstnanců a klientů, se samozřejmou výukou sebeobsluhy a prostorové orientace, a také nabídnout pracovní uplatnění. Proto vznikla v areálu domu dílna, která byla základem pro pozdější vznik charitních chráněných dílen.

1997 - Od února jsme umožnili první odborné praxe studentům VOŠ Caritas.
- Obyvatelé Domu vytvořili z iniciativy V. Žáka hudební skupinu Čirikle.
- 5. července se konala první zahradní slavnost.

- V červenci zasáhly Opavu ničivé povodně. Protože náš dům zasažen nebyl, mohli jsme se aktivně podílet na humanitární pomoci, poskytli jsme také ubytování dvanácti lidem postiženým povodní.

- Na konci roku žilo v domě šestnáct zrakově postižených klientů a pracovalo zde osm zaměstnanců.

- Pro existenci domu byla od počátku velmi důležitá jak podpora a štědrost „velkých“ sponzorů, tak i drobných dárců, kteří tvořili tzv. Kruh přátel Vlaštoviček.

1998 - V červenci při zahradní slavnosti u příležitosti svátku sv. Cyrila a Metoděje jsme obnovili pravidelné zvonění zvonu umístěného ve věžičce domu.

- V srpnu se k nám přistěhoval vzácný člověk, kněz František Bureš, protože již nemohl bydlet samostatně. Bydlel s námi deset let a jeho přítomnost se pro nás stala velkým požehnáním.

- V září jsme slavnostní vernisáží otevřeli Galerii Vlaštofka, která prezentovala umělecká, převážně keramická díla našich klientů.

- V prosinci jsme odhalili pamětní desku sestry Marie Filomény Dolanské. Je umístěna na fasádě domu.

- Začali jsme vydávat občasník Vlaštofka, který vychází dodnes.

- Významným krokem pro osamostatnění klientů bylo přestěhování chráněných dílen z Vlaštoviček do Jaktáře, takže klienti nyní odjížděli do práce na jiné místo, než kde bydleli. V Jaktáři tak vznikly Chráněné dílny sv. Josefa, jejich první vedoucí byla Soňa Rašková.

1999 - V Jaktáři vzniklo chráněné pracoviště Středisko masážních služeb, jehož prvními zaměstnanci byli právě obyvatelé domu se zrakovým postižením, kteří buď už měli masérské vzdělání, nebo si ho doplnili re-kvalifikací. Jeho prvním vedoucím se stal Pavel Veverka.

2002 - K chráněnému bydlení klientů jsme začali využívat také dům na Komenského v Opavě, což byl další krok na cestě klientů k samostatnosti.

- O Vánocích nám zahrála a zazpívala skupina Zpívající kytky. Tvořili ji klienti a zaměstnankyně domu, společně muzicírovali několik let.

2003 - Rekonstruovali jsme byty na Komenského ulici a někteří klienti se do nich v průběhu roku přestěhovali.

- V listopadu se klientka Iveta Dunková zúčastnila 6. ročníku mezinárodní abilympiády v Indii v keramické tvorbě.

2004 - Několik měsíců probíhaly v domě stavební úpravy – budovala se samostatná sociální zařízení ve druhém patře a také v prvním patře vznikly oddělení sociálního zařízení dvě samostatné bytové jednotky.

- V dubnu k nám přijeli na návštěvu členové Výboru pro sociální politiku a zdravotnictví PS PČR.

- V květnu vystřídala v roli vedoucího Jana Hanuš Petra Hrbáčová.

2006 - V důsledku nového Zákona o sociálních službách jsme registrovali dvě sociální služby – chráněné bydlení a sociální rehabilitaci.

2009 - Začali jsme poskytovat služby také lidem s mentálním postižením.

2015 - K chráněnému bydlení klientů jsme začali využívat dům U Trojice v Opavě.

• Spojka a Vlaštofka společně na výletě. Foto archiv Charity Opava

- 2016** - K 20. výročí otevření domu jsme si nadělili rekonstrukci kuchyně.
- 2019** - Aby naše chráněné bydlení mohli využívat i lidé imobilní, zrekonstruovali jsme v tomto roce koupelny ve dvou bytech na bezbariérově.
- 2020** - V březnu jsme začali vydávat občasník Vlaštofka v nové podobě.
- 2023** - Zahájili jsme výstavbu domu chráněného bydlení v Jarkovicích.
- 2024** - Dobrá věc se podařila a v únoru jsme mohli v Jarkovicích slavnostně s žehnáním otevřít nový dům se čtyřmi byty.
- V září byly při velkých povodních v Opavě zatopeny byty našeho chráněného bydlení na adrese U Trojice.
- 2025** - V lednu jsme přejmenovali naše dvě sociální služby sídlící v Domě sv. Cyrila a Metoděje. Chráněné bydlení nově působí pod názvem Vlaštofka a sociální rehabilitace pod názvem Spojka.
- Věnovali jsme se rekonstrukci objektu zasaženého povodní U Trojice.
 - V září jsme měli radost z otevření nového kontaktního pracoviště sociální rehabilitace Spojka na Kolářské ulici v Opavě.
- 2026** - V chráněném bydlení máme nyní pro klienty dvacet čtyři plnohodnotných bytů a jedenáct zaměstnanců. V sociální rehabilitaci našich pět zaměstnanců poskytuje ročně služby přibližně třiceti lidem.
- V tomto roce slavíme třicet let od otevření našich služeb a jsme vděční všem, kteří nám toto dílo pomohli a pomáhají budovat.

• Při oslavách před deseti lety nás navštívily také sestry dominikánky, které byly velmi spokojené s tím, jak jsme jejich bývalému klášteru vtiskli nový život. Foto Ivo Mludek

„Tady je můj domov,“ říká o Domě sv. Cyrila a Metoděje Iveta Dunková

• Iveta Dunková (vpravo) v doprovodu pracovnice Vlaštovky. Foto Petr Kubesa

Iveta Dunková patří k lidem, kteří jsou s Vlaštovičkami spojeni téměř od jejich začátků. Ve službě prožila desítky let, během nichž našla práci, domov, přátele i životního partnera. Její vzpomínky zachycují proměny domu i každodenní život, který se zde odehrával.

• Paní Iveto, co nám můžete prozradit o Vašich začátcích ve Vlaštovičkách? A jak jste se o domě vlastně dozvěděla?

Přišla jsem o zrak, a musela na novou školu, měla jsem nové zaměstnání. V roce 1989 se ale hodně propouště-

lo a přišla jsem o práci. Nechtěla jsem být ale doma bez práce, tak jsem šla do ostravského SONSu požádat o pomoc. Tehdejší předseda mi navrhl, abych šla do Chrlic, ale já byla mladá a říkala jsem si, že to není pro mě.

• Paní Iveta při práci v keramické dílně.
Foto Pavlína Králová

Seděl tam nějaký muž a dal mi prospect Vlastoviček, že se bude rekonstruovat klášter. Maminka se smála, že rekonstrukce musí být drahá, ale já jsem v sobě měla vizi, že to vznikne a já tam půjdu. Kontaktovala jsem pana Hanuše, tehdejšího vedoucího, a setkala se s ním v Opavě. Řekla jsem, že chci hlavně pracovat a pokud by to šlo, i bydlet a osamostatnit se.

Po roce přijel pan Hanuš s týmem. Řekli, že můžu nastoupit. Mimo jiné prohlásil, že budeme chovat králíky a slepice. Já jsem hned říkala, že já tedy ne – jsem děvče z města. Smál se a říkal, že kdo nechce, nemusí. (smích)

9. října 1996 jsem nastoupila. Taťtínek mě přivezl, vše vonělo novotou,

chodby byly veliké a já se bála, že se tady neorientuju. Taťka mi ale řekl, že když jsem tu chtěla, mám to zkusit, a kdyby něco, doma mám dveře otevřené. Po pár týdnech jsem si dům oblíbila.

• Tak jste se nastěhovala a začala hned chodit do práce?

V říjnu nás nastoupilo asi pět. Paní Soňa Rašková zjišťovala, jaký máme postoj k práci a zručnost. Bylo to pro mě nové, ale líbilo se mi to. Ta práce je stále takové posláním. Musím za to všechno poděkovat Andrejce Sakreidové a Zuzce Pavelkové (teď už se jmenuje jinak). Díky nim jsem měla tolik zážitků a úspěchů s výrobky.

• Nenašla jste tady jen práci, ale i svého budoucího manžela, že?

Ano. 23. října nastoupil můj muž. Už jsme se znali, chodili jsme předtím spolu a rozešli se. Setkali jsme se na chodbě – úplně jsem zkoprněla, ale nedala to na sobě znát, zapřela jsem ho. Pak jsem jela na rekondici a doma jsem říkala, že se do Vlastoviček nevrátím, protože tam je Honza. Mamka mi ale řekla, že to není důvod, že i on má právo tam být.

Nejdřív jsme spolu nemluvili, ale seděli jsme u jednoho stolu v jídelně, pracovali vedle sebe... Nakonec jsme se dali dohromady. Z první výplaty mi koupil čokoládu a řekl: „Ivetko, já tě mám pořád rád.“ Dva roky za mnou

chodil a v roce 1998 jsme se vzali právě tady v domě.

• Jak jste tehdy žili?

Byly to krásné časy. Všichni jezdili do práce do Jaktáře. Měli jsme svůj byt, vařili jsme si, nakupovali, byli jsme samostatní. Cítili jsme se jako plnohodnotní lidé. Všichni nám fandili, zájímaly se televize, rádia, noviny. Ukazovali jsme, že samostatnost je možná.

• A jak se tedy vyvíjel Dům sv. Cyrila a Metoděje?

Byl jako miminko – rostl, batolil se, začal chodit. Přicházely změny, které jsme nechtěli, ale časem jsme pochopili, že jsou ku prospěchu. Cho-

vali se k nám tady hezky.

Pan Hanuš bydlel v domě s rodinou, sedával s námi v pergole, opékal se, povídalo. Jednou jsme se vraceli z hospody, zpívali a já se bála, že vzbudíme děti. Pan Hanuš přišel a řekl: „Neomlouvajte se, to je váš život, to je skvělé.“ To bylo krásné. Bývaly taky různé akce a založili jsme i kapelu.

• Jak to probíhalo s kapelou? Scházeli jste se pravidelně?

Nejprve byla kapela ČIRIKLE, měli jsme každý týden zkoušky v kapli. Později se kapela rozpadla, ale chtěla jsem ji zpět. Tak jsme začali s kapelou Zpívající kytky. Když nás někdo pozval,

• Svatba Ivety a Sebastiana Dunkových se uskutečnila v roce 1998. Foto archiv Charity Opava

• Na rekondičním pobytu na Cvilíně v roce 1999. Foto archiv Charity Opava

jeli jsme vystupovat, měli jsme zážitky. Pak se lidi stěhovali a znovu jsem neměla s kým zpívat. V pozdějších letech jsme ještě v domě měli skupinu Vlaštoky.

• Vím, že jste za ty roky musela zažít hodně, ale jeden z největších zážitků musí být cesta do Indie, je to tak?

Ano, byl to zážitek podobný třeba svatbě. Na celý život. V rámci dílen jsem se účastnila soutěže, takzvané abilympiády. Poprvé to bylo v Pardubicích a soutěžilo se v různých oblastech, i v keramice. Tenkrát bylo téma Cesta kolem světa. Dostala jsem čestné uznání. Další rok jsem se umístila 2. nebo 3. místě, téma si nepamatuji.

A pak, v roce 2002 bylo téma Zázrak zrození. Napadlo mě udělat Pannu Marii v očekávání. Moc se mi líbila, ale nečekala jsem, že vyhraju. A pak jsem slyšela kolegyni, jak volá: „Ivetko, Ivetko, jsi první, máš nominaci do Indie!“ A já na to hned řekla: „No, já nikam nejedu, já se bojím, a ještě letadlem, ani náhodou!“ (smích) A všichni mi říkali, že tam musím. Když jsme přijeli zpět do Vlaštoviček, byla to velká sláva. A za rok jsem letěla do Indie.

• Pamatujete si nějaké veselé historky z pobytu v domě?

Hlavně ty začátky byly vtipné, protože jsem nebyla zvyklá na vesnici. Třeba první noc jsem nespala, protože

jsem slyšela bučet krávy. Jednou nám zase chodilo na dvore prase od sousedů, to jsem řvala jako tur. (smích) Ale zvykla jsem si. Ještě mám takovou hezkou vzpomínku, když jsme byli na rekondici v Rajnochovicích. Bylo to fajn, výšlapy, táborák a tak. No a když jsme se vrátili, tak jsem dala ruku na zeď domu a říkám „Tady je můj domov! Tady patřím, to jsou Vlaštovičky!“ A pan Hanuš šel za mnou a slyšel to. Tak jsme se tomu tak hezky smáli. Jinak bylo historek hodně, když se slavilo, sedělo, jezdilo na výlety a podobně.

• Jak se dům měnil dál?

Střídali se klienti, někdo tu byl rok, někdo půl, někdo dlouho. V roce 2009 se dům otevřel i lidem s mentálním postižením. Museli jsme se sžít, ale léta

dřiny udělala své. Naučili jsme se spolu fungovat, pomáhat si, upozornit se. Nejsme přítěží jeden druhému.

• Co považujete za důležité v dnešním fungování služby?

Klienti se ve Vlaštovce učí vařit, uklízet, nakupovat. Klíčoví pracovníci s nimi vaří, učí je recepty a podobně. To je důležité pro samostatnost. Ve Spojce máme nácviky – prostorová orientace, práce s počítačem, pomůcky. Když si koupím pomůcku, pracovník mě s ní naučí zacházet.

• Co byste chtěla říct na závěr?

Ona je písnička „Život je jen náhoda, jednou jsi dole, jednou nahoře,“ tak to je život tady ve Vlaštovičkách. Ale převládá to nahoře. To je prostě život.

Marie Kořínková

• Paní Iveta během Sportovního dne v roce 2022. Foto Ivo Mludek

„Ve Vlaštofce si rád čtu drsné vtipy o nevidomých,“ říká autor křížové cesty v Domě sv. Cyrila a Metoděje Vladimír Ptaszek

• Jan Hanuš s Vladimírem Ptaszken během letošní návštěvy u něj v Petřvaldu. Foto Ivo Mluděk

Už bezmála třicet let mohou všichni návštěvníci Domu sv. Cyrila a Metoděje pro zrakově postižené obdivovat krásnou vyřezávanou křížovou cestu. A to skutečně všichni, včetně nevidomých klientů, kteří si ji mohou prohlédnout hmatem. Je totiž haptická. Málokdo už ale zná celý příběh o tom, jak se dílo uměleckého řezbáře Vladimíra Ptazka (1953) z Petřvaldu na Ostravsku dostalo právě do Vlašoviček a co to tehdy pro jeho autora znamenalo. Výročí třiceti let od otevření Domu sv. Cyrila a Metoděje je dobrou příležitostí si tento příběh připomenout.

Vladimír Ptaszek je v uměleckém světě známé jméno, jeho tvorbu najdete na mnoha místech, ať už se jedná o drobné reliéfy či velké křížové cesty v kostelích. Jeho tvůrčí cesta ale začíná tam, kde by to čekal málokdo, totiž

v komunistických kasárnách během základní vojenské služby v roce 1976. „Předvolal si mě tehdy náčelník kontrarozvědky a začal mě přemlouvat, abych donášel na kamarády vojáky. Ty nabídky byly celkem tři, postupně k nim přibývalo vydírání,“ vzpomíná Ptaszek. „Nevyšlo mu to, ale já jsem se z toho úplně sesypal,“ dodává. A pak přišel okamžik, který definoval celý jeho další život. „Jak jsem byl celý nalomený a nejistý, tak jsem tak nějak mechanicky zamířil do stolárny, tam si vyžádal dřevěný hrnolek, a do něho jsem obyčejným hliníkovým příborovým nožem vyřezal takového slepého vousatého starce. To byla

moje reakce na stres z této situace. Ale zároveň jsem najednou zjistil, že se něco stalo, že už nejsem schopen vnímat to, co se kolem mě děje, ryze materiálně. Až později jsem si uvědomil, že to byl začátek mé konverze.“

Po návratu z dvouleté vojenské služby mu režim jakožto nepřátelské osobě dovolil pouze práci v dělnických profesích, vykládal vagóny a pracoval v kotelně. Na vině byly i kontakty s disidenty, po vojně u něj bydlela rodina signatářů Charty 77 hudebníci Dáša Vokatá a Zdeněk Vokatý zvaný Londýn, klíčové postavy undergroundového hnutí, které režim posléze

• Historická fotografie Vladimíra Ptazka s rodinou. Foto archiv Vladimíra Ptazka

vyhnal do exilu. Státní bezpečnost si Ptazka pečlivě hlídala, sledovala ho a znemožnila mu vycestovat dokonce i do sousedních socialistických států. Přesto stále tvořil. „Samozřejmě jsem se tím nemohl tehdy živit, takže jsem vyřezával jen pro sebe a své známé, a od roku 1978 jen biblická témata. A to vlastně i navzdory tehdejšímu režimu.“ Živit se svým uměním mohl až po změně poměrů v roce 1989.

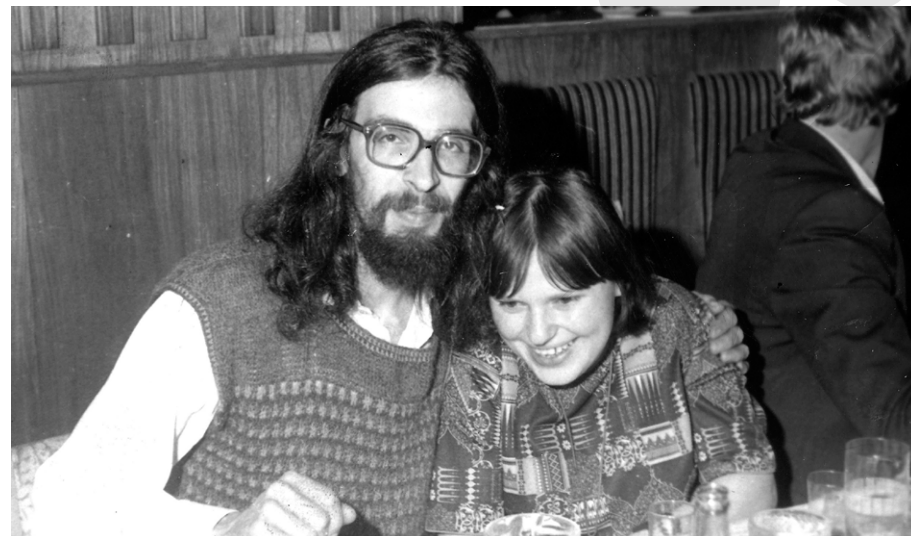
O tom, že by vytvořil křížovou cestu, snil Ptazek od roku 1990. „Patnáct zastavení, jak to jen pojmout! Lákalo mě se do té práce pustit, ale zároveň jsem měl strach.“ Kuráž mu dodal až Leoš Ryška, dnešní ředitel TV Noe, který přišel s nabídkou od Sester Dobrého Pastýře. Sestra Kristel z Holandska, pečlivá hospodářka, Ptazka během zakázky překvapila požadavkem, který posléze velmi ocenil. „Když

jsem přicházel s návrhy jednotlivých velkých zastavení, řekla mi, že do jejich malé kapličky budou stačit řezby v rozměru deset krát deset centimetrů. No jak já jsem jí za to dnes vděčný! Protože jsem to tehdy ještě neuměl.“ Dnes má Ptazek na kontě dvacet reliéfních křížových cest a deset vytvořených kresbou nožem. „A zapisuji si i další své práce, už to bude za posledních dvacet let více než tisíc pět set řezeb,“ vypočítává.

Jeho cesta k Domu sv. Cyrila a Metoděje vedla přes inzerát v Katolickém týdeníku, v němž své křížové cesty nabízel. Přečetl si ho tehdejší vedoucí Domu sv. Cyrila a Metoděje Jan Hanuš, který právě sháněl haptickou křížovou cestu, kterou by si mohli osahat také lidé se zrakovým handicapem. A právě takovou Ptazek měl a tak si oba pláclí.

• Křížovou cestu od Vladimíra Ptazka můžete spatřit před vstupem do kaple ve Vlašovičkách. Foto Petr Kubesa

• Vladimír Ptazek s manželkou Alenou. Foto archiv Vladimíra Ptazka.

„Ovšem to, že ode mě Honza před dvaceti lety tu křížovou cestu pro Vlašovičky koupil, mi ohromně pomohlo,“ svěří se Ptazek. „Potřeboval jsem totiž zaplatit splátku za koupi finského domku, ve kterém jsem bydlel a dodnes bydlím, a neměl jsem na to. Polovinu jsem si vydělal prodejem jedné křížové cesty, ale nutně jsem potřeboval prodat ještě další. A když pak před Vánocemi přijel Honza Hanuš, tak to najednou klaplo, ale těsně před průšvihem. Byl to krásný dárek pod stromeček. Tehdy jsem jen tak naprázdno polknul, poděkoval, a dělal jsem, že je to pro mě úplně normální situace. Ale samozřejmě mi došlo, že jsem mohl svůj domek zaplatit jen díky pomoci od Honzy, za honorář za křížovou cestu pro Vlašovičky.“

Dnes je Ptazkova křížová cesta nedílnou součástí Domu sv. Cyrila

a Metoděje. Osobně se zde byl podívat jen krátce po instalaci, ale s Vlašovičkami je stále v kontaktu. „Pročítám si každý zpravodaj Vlaštofka, hodně si užívám ty drsné vtipy o nevidomých. A do Vlašoviček taky každoročně posílám pohledy, to je taková vzpomínka na staré časy. Napsat pohled, nalepit na něj známku, a hodit ho do schránky, to je přece krásné.“

„Já už nikam moc nejezdím,“ reaguje Vladimír Ptazek na otázku, zda v září přijede na oslavy výročí třiceti let od otevření domu. „No, ale snad to tentokrát vyjde,“ dodává. Rádi by za to byli i klienti i zaměstnanci, protože by se mohli osobně potkat s inspirativním člověkem, jehož dílo je doprovází už několik desetiletí.

Ivo Mludek

Vlaštovičky ve vzpomínkách vedoucích

Na Dům sv. Cyrila a Metoděje ve Vlaštovičkách vzpomínají vedoucí pracovníci, kteří v průběhu třiceti let nesli odpovědnost za jeho fungování.

Jan Hanuš

Když se na mě obrátila redakce Vlaštofky s prosbou, abych napsal pár slov k 30. výročí Domu sv. Cyrila a Metoděje, uvědomil jsem si, jak rychle ten čas utekl. Přestože od mého působení uplynula už nějaká doba, na zhruba dvanáct let strávených ve Vlaštovičkách vzpomínám velmi často a s vděčností.

Dům jsme začali budovat v polovině devadesátých let, to byla doba, která velmi přála odvážným nápadům a vznikla celá řada krásných projektů. A tak jsme se mohli s nadšením,

za podpory mnoha dobrých lidí a s Božím požehnáním pustit do budování domova pro lidi se zrakovým postižením, kteří byli předtím odkázáni jen na pobyt ve velkých ústavech.

Nebyly to jen roky práce, ale především roky setkávání s výjimečnými lidmi. Klienti mě mnohokrát překvapili svou odvahou, nadhledem a schopností radovat se z věcí, které ostatní často přehlíží. A kolegové byli lidé, na které bylo možné se spolehnout nejen v práci, ale i v lidsky náročných chvílích. Rádi vzpomínáme na roky prožité ve Vlaštovičkách také s mojí manželkou Ma-

• První vedoucí Domu sv. Cyrila a Metoděje Jan Hanuš. Foto Petr Kubesa

ruškou, které moc děkuji za podporu během všech těch let, a s našimi dětmi, které se ve Vlaštovičkách narodily. Dům ve Vlaštovičkách pro mě nikdy nebyl jen institucí. Byl místem, kde jsem viděl, jak důležité jsou důvěra, trpělivost a obyčejná lidská blízkost. K 30. výročí Domu ve Vlaštovičkách přeji oběma službám, Vlaštovce i Spojuje, aby si i nadále zachovaly otevřené srdce a měly dostatek lidí, kteří do nich budou přinášet energii, profesionalitu i lidskost. Děkuji, že jsem mohl být součástí této cesty.

Petra Hrbáčová

Působení v Domě sv. Cyrila a Metoděje pro nevidomé a mentálně postižené ve Vlaštovičkách pro mě bylo jedním z nejkrásnějších a nejcennějších období mého života. Každý den strávený s klienty mě obohacoval

a učil dívat se na svět s větší pokorou. Práce s nevidomými lidmi ve mně prohloubila empatii, trpělivost a úctu k síle lidského ducha. Velkou radostí pro mě bylo sledovat jejich odhodlání překonávat překážky a získávat větší samostatnost. Měla jsem možnost být svědkem toho, jak někteří z nich dosáhli takové míry soběstačnosti, že mohli začít žít ve vlastním bydlení. Tyto okamžiky pro mě byly zdrojem hrdosti, radosti a hlubokého dojetí. Jsem vděčná za důvěru, kterou mi klienti během společné cesty věnovali. Upřímné poděkování patří také celému týmu, který jsem měla tu čest vést. Jejich obětavost, laskavost a profesionalita byly základem všeho, čeho se nám společně podařilo dosáhnout. Na toto období budu vždy vzpomínat s vděčností, láskou a úctou ke všem, kteří byli jeho součástí.

• Petra Hrbáčová vystřídala na pozici vedoucí domu v roce 2004 Jana Hanuše. Foto Petr Kubesa

• Na své působení ve vedení Domu sv. Cyrila a Metoděje vzpomíná také Eva Kubesová. Foto Petr Kubesa

Eva Kubesová

Strávila jsem v Domě sv. Cyrila a Metoděje několik let na různých pracovních pozicích. Mé vzpomínky jsou moc hezké. Jak na krásný dům s kaplí v laskavém „zeleném“ prostředí, tak nejvíce na lidi, které jsem měla tu čest potkat. Některé pracovní vztahy se časem proměnily v přátelství a trvají doposud. Když si vzpomenu na ten čas,

vybavím si klid při mších sloužených otcem Františkem, společné výlety s klienty domu, přátelská setkávání všech zaměstnanců napříč středisky při výročních schůzích organizace a při dalších společenských akcích. Vybaví se mi pocit jistoty, že se v případě potřeby mám vždy možnost obrátit na někoho, kdo mi pomůže, poradí, vyslechne mne. A to se mi moc líbilo.

• Oslava pěti let domu v roce 2001. Zleva: ředitelka Anna Ekslerová, Jan Hanuš, biskup František.

První roky našeho domu v hledáčku dobových médií

Oslava 30 let charitní služby ve Vlastovičkách vybízí k ohlédnutí. Zalistrovali jsme v zažloutlých novinách a podívali jsme se na začátky Domu sv. Cyrila a Metoděje pohledem dobových médií. Můžete se do nich začíst spolu s námi.

Region, říjen 1994:

V rámci dne otevřených dveří představila opavská Oblastní charita budovu budoucího charitního domova pro zrakově postižené občany ve Vlastovičkách u Opavy.

Ekslerová.

„Příslib sponzorské dodávky vnitřního zařízení jsme získali od vídeňské Charity. Na dokončení nám zatím chybí osm milionů,“ dodala

Naše Opavsko, srpen 1995:

Pokud se podaří získat dostatek finančních prostředků, mohl by být dokončen za pouhých 18 měsíců. „Snažíme se získat prostředky i ze zahraničí, ale to dnes dává přednost jiným zemím, například bývalé Jugoslávii,“ řekla ředitelka Oblastní charity v Opavě Anna

Symbol slepé kopretiny, přesněji kopretiny se slepeckými brýlemi, který vymyslela jedna opavská studentka sociologie, chce prostřednictvím dvacetikorunových samolepek oslovit lidi dobré vůle na území celé České repub-

• Jan Hanuš během jedné z prvních kampaní pro Dům sv. Cyrila a Metoděje. Foto archiv Charity Opava

liky... Jak redakci sdělil pan Jan Hanuš z oblastní charity, zanícený nejen pro tuto akci pomoci bližním, představěná a z části přistavěná budova ve Vlaštovičkách poskytne domov, práci a naplnění volného času lidem v produktivním věku, kteří přišli o zrak. Bude to poprvé na území České republiky.

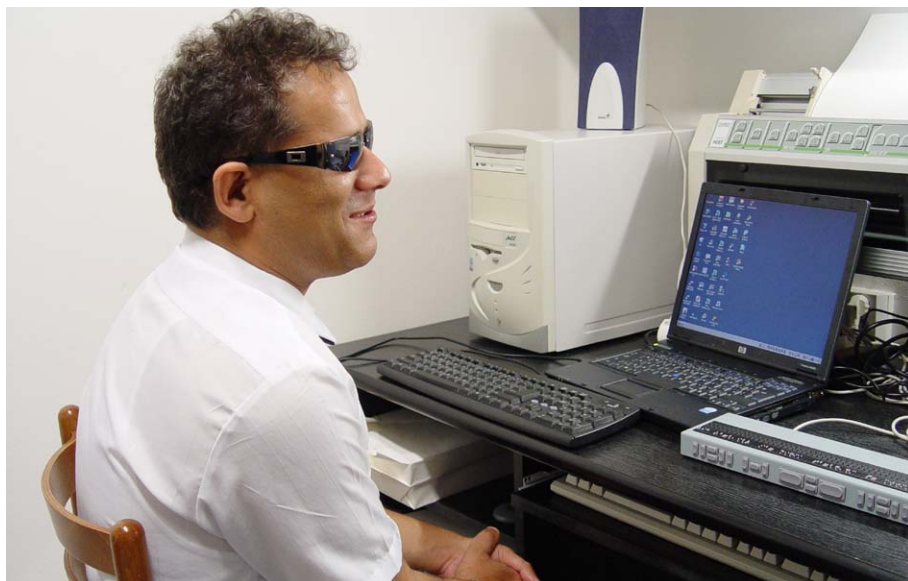
Naše Opavsko, červenec 1995:

Oblastní charita Opava pořádá o prázdninách soutěž pro motoristy. Účastníky soutěže se stanete automaticky po zakoupení samolepky s kopretinou a jejím nalepení na viditelnou část vozidla. Soutěž probíhá vždy v pátek na některé z opavských výpadevek. Kdo první zastaví u vztyčeného zvětšeného znaku s kopretinou a pro-

káže se samolepkou na vozidle, získá některou ze zajímavých cen věnovanou sponzory...Výtěžek z prodeje se převádí na výstavbu Domova pro nevidomé ve Vlaštovičkách...

Region, srpen 1996:

Na počátku byl smutný příběh jednoho mladého muže, který oslepl. Když se mu pak rozpadlo manželství a on zjistil, že nemá kam jít, pokusil se o sebevraždu. Když se o tomto příběhu dozvěděla v roce 1991 ředitelka Oblastní charity, RNDr. Anna Ekslerová, nabídl právě Charitě řád dominikánek zničenou budovu kláštera ve Vlaštovičkách, která mu byla vrácena v restituci. Rozhodla se proto v klášteře vybudovat dům pro zrakově postižené, první své-

• Klienti se už od začátku učili pracovat s moderní technikou. Foto archiv Charity Opava

• Díky pomoci asistentů si mohou klienti vyzkoušet i pro ně nedostupné činnosti. Foto Petr Kubesa

ho druhu v České republice.*„Předpokládáme, že mladí obyvatelé, kteří sem přijdou, budou možná časem i docházet, začlení se do normálního života,“* říká ředitelka Charity. *„Kdoví, možná tu časem budeme pořádát i svatbu...“*

Region, srpen 1998:

Když dvaatřicetiletá Iveta Lucová přišla před lety o zrak, nemohla se s tím vyrovnat. *„S něčím takovým se smířit nedá, ale žít se s tím naučíte,“* říká žena, která je v současné době jednou z obyvatelek charitního Domu sv. Cyrila a Metoděje pro zrakově postižené ve Vlaštovičkách. Zde ji nakonec potkalo štěstí v neštěstí: kromě práce a přátel tu totiž našla také životního partnera, se kterým chystá svatbu.

Naše Opavsko, únor 2000:

Ministerstvo práce a sociálních věcí zavedlo v letošním roce nový způsob financování pro nevládní neziskové organizace. Některé z nich se dostaly do tzv. útlumového programu. Jedním z nich je i Dům sv. Cyrila a Metoděje. *„...Věřím, že náš dům je důležitá služba pro zrakově postižené lidi. Není možné jej zavřít. Napomohla by nám rozhodně reforma sociální správy, kdyby každý postižený dostal určitou sumu peněz potřebnou ke svému životu a sám se rozhodl, jak ji utratí, jaké služby si koupí. To by se však musel úplně převrátit tok peněz,“* uvažuje Jan Hanuš.

Region, září 1996:

Dům sv. Cyrila a Metoděje ve Vlaštovičkách slavnostně posvětil v nedě-

• O účes Ondřeje se během prohlídky raduňského zámku postarala komtesa z obrazu. Foto Petr Kubesa

li 29. září odpoledne biskup Msgre. František Lobkowicz. Toto v České republice ojedinělé zařízení bylo vybudováno během dvou let opavskou Charitou a nalezne v něm domov přes dvacet zrakově postižených, kteří by byli pro své postižení jinak odsouzeni strávit zbytek života v domovech pro důchodce. Opavský děkan Msgre. Josef Veselý, který spolu s dalšími kněžími z Opavska mši koncelebroval, vzpomenu na začátku bohoslužby ve zdejší kapli před dvěma lety. „Tehdy jsme se zde sešli v domě, který byl skoro na zboření,“ řekl mj. děkan, „nyní chceme v naději a důvěře prosit o to, aby to byl domov plný lásky, připravený pro ty,

kteří trpí.“ Biskup Lobkowicz také poděkoval všem, kteří při vybudování tohoto domu pro nevidomé pomohli. „Ta pomoc má podobu dvacetikoruny, stokoruny nebo tisícovky, ale také sepjatých rukou. To vše je zapotřebí k tomu, aby se takováto díla dovedla k závěru. S pomocí těch, kteří tady budou pracovat, najde domov dvacet lidí. A víte, co je domov, to je místo, kde člověk prožívá lásku. Co chcete víc pro lidský život?“

Region, leden 2015:

Dům pro zrakově postižené ve Vlašovičkách začala před dvaceti lety budovat Charita Opava... Krom nadšení a pomoci mnoha lidí a se ale

• O. František Bureš s paní Květou na jedné z botanických procházek. Foto archiv Charity Opava

před dvaceti lety z hlubin minulosti ozývaly i nepřející hlasy. V Opavě tehdy vycházel časopis Felix revue, v němž autor redakčního komentáře soudil, že je nemístné „vrážet peníze do staré barabizny“. Důvody zbytečného utrácení vysvětlil vzápětí – v domě má být dokonce zřízena kaple, což už je opravdu vrchol. Od té doby uběhlo

hodně času a ve Vlašovičkách, které po rekonstrukci fungují už skoro dvacet let, našly domov a práci desítky lidí se zrakovým postižením. Dům se stal společným úspěšným dílem těch, kteří na rozdíl od pisatele komentáře z ledna 1995 netrpí jiným druhem postižení – zaslepeností.

• Žehnání adventních věnců v kapli domu v roce 2025. Foto archiv Charity Opava

Naši klienti sbírali postupem času úspěchy napříč sportem, uměním i osobním životem

Za třicet let našich služeb se klienti prosadili v řadě oblastí. Od světových soutěží přes pěvecké festivaly, sportovní hry, výtvarné výstavy až po osobní vítězství, která nejsou vidět na stupních vítězů, ale jsou o to důležitější.

- **Umění:** V roce 2000 reprezentovala Alena Stanická Českou republiku na 5. světové abilympiádě v Praze. V roce 2002 se naši klienti účastnili abilympiády v Pardubicích – Iveta Dunková v keramice, Mirek Kuba v malbě na hedvábí a Alena Stanická opět v keramice. Iveta Dunková se v roce 2003 probojovala až na Mezinárodní abilympiádu v Indii, kde získala čestné uznání. Marie Hamburgová měla v roce 2010 svůj obraz vydražený do sbírky pražského magistrátu a objevila se v dokumentu České televize o výtvarné technice pro nevidomé. Totem z Vlaštoviček, na kterém se podílela i Iveta Dunková, dnes zdobí soukromou sbírku architekta George Lose v Toskánsku. V roce 2023 získala klientka Eva Rohovská 3. místo ve fotosoutěži Můj svět.

● Úspěchy v mnoha oblastech sbírá Eva Rohovská.
Foto Vladimír Herman

- **Hudba:** Klienti sbírali ocenění na hudební soutěži Začarovaná písnička, například v roce 2014 získala Iveta Dunková 2. místo a cenu Rotary klubu i publika, místo obhájila i v jiných letech. Kromě toho sklízely úspěchy skupiny klientů Čirikle, Zpívající kytky a Vlaštovky.
- **Literatura:** Petr Škubal vydal v roce 2011 básnickou sbírku *Hvězdy nad městem*. Klientka Helena Jombíková vydala v roce 2026 sbírku *No tak mám diagnózu*, své básně také předčítá při různých příležitostech. Nacházíte je i ve Vlaštofce.

● Na závodu Opavská míle vítězí všichni zúčastnění. Foto Petr Kubesa

- **Sport:** V roce 2011 získali na sportovních hrách Chrlická žaba naši závodníci osm medailí. Soutěže se účastnili vícekrát a vždy si něco odnesli. Ilona Bielavská se účastnila závodů ve zvukové střelbě a nejlepším umístěním pro ni bylo 2. a 5. místo na mistrovství republiky. Klienti se účastní nebo účastnili soutěží v bowlingu, závodu Opavská míle, vyzkoušeli si řízení automobilu na závodním okruhu v Brně nebo pravidelně běhají na Běhu pro Světlušku.
- **Dovednosti:** V roce 2007 získala Simona Pechancová 6. místo v soutěži vodicích psů v Dobrušce. Klienti se také účastní soutěží v prostorové orientaci a samostatném pohybu nebo soutěže ve čtení a psaní Braillova písma a psaní na PC klávesnici. Letos se zde umístili Jakub Šivic ve psaní na Pichtově psacím stroji a Hana Osladilová ve čtení Braillova písma, oba na 3. místě.
- **Životní úspěchy:** Mnozí klienti se osamostatnili, odešli do vlastního bydlení nebo zvládli nové dovednosti. Někteří nastoupili do práce, vyučili se nebo dokončili kurz. Někteří si našli partnera, stali se rodiči nebo se poprvé vydali do zahraničí. Určitě by se našlo mnoho dalších úspěchů. Důležité je, že každý pokrok je takové malé velké vítězství a že není podstatné vyhrát, ale zúčastnit se. A někdy je největším vítězstvím to, co není vidět: třeba když si někdo poprvé v životě dokáže namazat sám chleba.

Jací jsme byli a jací jsme: lidé Vlaštoviček kdysi a dnes

Nejstarší společná fotografie klientů a zaměstnanců Domu sv. Cyrila a Metoděje ve Vlaštovičkách je z roku 2000. Od té doby domem prošlo velké množství lidí, kterým se navždy vepsal do života. Podívejte se, jak vypadají jeho současní obyvatelé.

• Společné focení zaměstnanců a klientů v kapli v roce 2000. Foto archiv Charity Opava

• A společné focení zaměstnanců a klientů středisek Vlaštovek a Spojka na toméž místě v roce 2026. Foto Petr Kubesa

Na oslavách ve Vlaštovičkách zahraje kapela Davida Krause

Vyvrcholením celodenních oslav třiceti let od otevření Domu sv. Cyrila a Metoděje ve Vlaštovičkách bude v pondělí 28. září vystoupení kapely Davida Krause. Populární zpěvák a herec zde představí především své skladby, doplněné o několik romských a převzatých písniček.

Nepůjde zdaleka o první setkání Davida Krause s Charitou Opava. Loni v září slavnostně přestížením pásky otevřel na Kolářské ulici v Opavě kontaktní místo Spojky pro lidi se zrakovým handicapem či mentálním znevýhodněním. Navštívil také sociálně terapeutickou dílnu Radost a byl i se svou manželkou a dcerou stálým hostem v charitních stáncích na festivalu Slunovrat. „Charita Opava je skvělá organizace,“ pochválil nás z pódia při

svém loňském vystoupení v kostele sv. Václava. Nabídku zahrát ve Vlaštovičkách proto přijal bez rozmýšlení.

Přijďte si užít jedinečný koncert v netradičním prostředí a oslavit s námi kulaté výročí! (im)

Kapela Davida Krause, zahrada Domu sv. Cyrila a Metoděje ve Vlaštovičkách u Opavy, pondělí 28. září v 16.30 hodin. Vstup volný.

Srdčně zveme!

• David Kraus společně s Marií Kořínkovou otevřeli v roce 2025 kontaktní místo Spojky. Foto Petr Kubesa

Závěrem: Odkud jdeme a kam...

Při ohlédnutí za třiceti lety fungování projektu Domu sv. Cyrila a Metoděje si připomínáme především tváře a životy našich klientů a zaměstnanců. Vzpomínáme na ty, kteří už dokončili svou životní pouť s bílou holí nebo bez ní. Fandíme těm, kteří se posunuli za svým snem k samostatnému životu. Vážíme si všech současných klientů, kteří ve své životní situaci vsadili na naše služby.

Pod střechou Domu sv. Cyrila a Metoděje dnes totiž sídlí dvě registrované sociální služby – Vlaštovka a Spojka. První z nich, **Vlaštovka**, nabízí lidem se zrakovým postižením a mentálním znevýhodněním chráněné bydlení. Má k dispozici 24 bytů, které můžeme najít celkem ve třech objektech. Každý byt umožňuje bydlení v soukromí jednomu klientovi a je k jeho samostatnému životu vybaven veškerým potřebným vybavením. Kli-

entům jsou k dispozici pracovníci sociální služby, kteří jim pomáhají zvládat běžný denní život. Sociální služba **Spojka** se soustředí na kvalitní a kvalifikovanou podporu lidí se zrakovým postižením a mentálním handicapem. Jde o podporu formou nácviku dovedností, znalostí prostoru, ale i různých situací. K nácvikům dochází v zázemí sociální služby ve Vlaštovičkách i v Opavě nebo přímo v domácnosti klienta, pokud bydlí ve vzdálenosti dvacet kilometrů od města Opavy.

Do dalších let si pro naše služby přejeme především lidsky a odborně kvalitní pracovníky, dostatečnou a stabilní finanční podporu státu, kraje a obce, a přízeň mnoha podporovatelů a dárců, kteří nám pomáhají udržet naše služby v takovém rozsahu a kvalitě, aby se na nás mohli naši klienti i nadále spoléhat.

Pavlaína Králová,
manažerka sociálních služeb

Swing nebo blues

Helena Jombíková

Copak se to dneska děje,
v domě Cyrila a Metoděje?
Všichni se dnes dobře baví,
třicátka se právě slaví.

Jeden klepe do chodníku swing
a jiný blues,
záleží jen na tom,
kdo má jaký vkus.

V rytmu plyne čas všem líp,
vládne tu pohoda a klid.
Dům je maják na cestu,
jak jít dál a šťastně žít.

• Helena Jombíková. Foto Vladimír Herman

Redakční rada

Koordinace: Zuzana Janků, Václav Burda, Pavlína Králová, Petr Kubesa, Ivo Mludek, Marie Kořínková, Marie Hanušová. Výkonní redaktori: Marek Kukla, Jakub Šivic, Helena Jombíková. Foto přední strany obálky: Petr Kubesa.

Vydavatel: Charita Opava
Přemyslovců 26, 747 07 Opava-Jaktař

Chráněné bydlení Vlaštovka, sociální rehabilitace Spojka
Marie Dolanské 19, 746 01 Opava-Vlaštovičky
Telefon: 553 793 401 Mobil: 733 741 304
E-mail: vlastovka@charitaopava.cz; spojka@charitaopava.cz

Toto číslo vyšlo 2. září 2026 v nákladu 1000 výtisků a je již 109. v pořadí od vzniku časopisu. Povoleno Ministerstvem kultury České republiky, MK ČR E 13841.

Pokud si nepřejete, aby Vám byla Vlaštočka nadále zasílána, informujte nás na e-mail vlastovka@charitaopava.cz a jako předmět uveďte „ODHLÁSIT“, případně písemně na adresu Charity Opava.

Srdečně Vás zveme na oslavu

30 let služby Domu sv. Cyrila a Metoděje ve Vlašovičkách

v pondělí **28. září 2026.**

Slavnost zahájíme bohoslužbou v kapli domu ve **14 hodin**
a poté budeme pokračovat zahradní slavností v areálu.
Od **16:30** zveme na **koncert Davida Krause** s kapelou.

Součástí oslav bude:

- Neviditelná realita – poznávání smysly v zatemněné místnosti,
- zvuková střelba,
- fotokoutek,
- malování na obličej, skákací hrad a další aktivity pro děti.

Těšit se můžete i na stánky s občerstvením
a výrobky z našich chráněných dílen.

Vzhledem k omezené kapacitě parkovacích
míst prosíme, využijte k parkování prostor
u obecního hřiště ve středu obce
(u hasičské zbrojnice, vjezd z ulice Jamnická).

**Charita
Opava**